

Synpunkter på förslag till nationellt program för ersättning till restaurering och vissa skötselåtgärder i ängs- och betesmarker

Den övergripande synpunkten på förslaget är att det inte innebär någon förenkling varken för sökande eller för handläggande myndighet att flytta ersättningarna till en annan myndighet. Att ersättningen flyttas ut ur CAP är rimligt sett till syfte och mål, men att lyfta ersättningarna till Naturvårdsverket och tappa samordningsvinsten som finns vid ansökan och handläggning av stöden är orimligt.

Flytten av ersättningen till Naturvårdsverket innebär inte en förenkling för vare sig sökande eller handläggande myndighet. En flytt till nationellt stöd som kvarstått hos Jordbruksverket hade varit att föredra.

Följden blir att det under 2023 sannolikt inte kommer att vara möjligt att på ett bra sätt hantera varken ansökan, handläggning eller utbetalning av dessa ersättningar. Det är också högst osäkert om kontroller på plats alls ska genomföras och i så fall på vilket sätt. Sammantaget påverkar detta länsstyrelsens möjlighet att planera verksamheten, både gällande budgetmässiga och personalmässiga resurser.

Vi ser redan idag att kunder efterfrågar information om vad som gäller för ersättningarna, hur ansökan ska göras och så vidare. Avsaknad av information om vem som kommer att ansvara för IT-systemet för ansökan och uppdrag till Länsstyrelsen angående handläggning av ersättningarna får konsekvenser för våra sökanden som inte kan få information i rätt tid och därmed inte har möjlighet att planera för framtiden.

Vi ser en överhängande risk att värdefulla marker kommer att överges på grund av osäkerheten som finns gällande den kommande ersättningen.

Angående budget

Vi ser redan idag att den föreslagna budgeten för restaurering är väsentligt mindre än de medel som tidigare gått till restaurering av slåtterängar och betesmarker. Samtidigt behöver restaureringstakten öka för att säkerställa förutsättningarna för biologisk mångfald och grön infrastruktur i odlingslandskapet.

I förslaget till ersättning har Naturvårdsverket antagit att hälften av 20 miljoner ska vikas för myrslätterängar, men vi har via muntliga källor förstått att så inte är fallet utan att myrslätter i dagsläget saknar budget.

I Norrbotten har cirka 5-6000 hektar slåttermyr skötts med hjälp av miljöersättning. Den stora arealen har delvis varit en följd av att ersättningsnivån varit så pass hög att den för denna typ av marker givit ett överskott och därför skapat ett ekonomiskt intresse för skötseln. Den nya kalkylen speglar de faktiska kostnaderna för skötseln och borde potentiellt leda till att intresset för skötseln minskar något. Att helt utan Eftersom ingen finansiering ännu föreslagits för skötsel av myrslätterängar kan länsstyrelsen i Norrbotten ännu inte kommentera förslaget mål för skötseln av denna naturtyp. Det vore önskvärt att få veta motivet till att stöd till denna marktyp inte prioriterats då den är en väsentlig andel av arealen skötta marker i Norrbotten.

Medel kommer att fördelas till respektive län enligt en beslutad fördelningsnyckel. Fördelningsnycklar bygger på faktiska förhållanden, såsom marker i ersättningssystemen idag. Det speglar på inget sätt de behov som finns för att tillgodose biologisk mångfald, grön infrastruktur med mera.

Angående systemstöd

Avsaknaden av möjlighet att söka och handlägga stödet under våren 2023 kan betyda att intresset hos målgruppen försvinner och inte återkommer även om systemstöd tas fram så småningom.

Ett nytt ansökningsförfarande, som är skilt från andra arealersättningar, kommer att avskräcka vissa från att ansöka om stöd, vissa kommer helt enkelt att missa att ansöka för att kännedom saknas.

Arbetsbördan internt på Länsstyrelsen kommer troligen att öka då avsaknaden av ansöknings- och handläggningssystem kommer att försvåra hanteringen. Det kommer att krävas stora mängder manuellt arbete.

Då signalerna är att inga kartsystem kommer att finnas kommer det inte finnas något sätt att säkerställa att de ansökta ytorna är de som faktiskt sköts och därmed kan vi inte garantera att beslutade medel är korrekta utifrån ansökt och faktiskt areal. Det blir också mycket svårt att genomföra eventuella kontroller.

Det vore önskvärt att stöden fortsatt kunde administreras i Jordbruksverkets system då detta är välbekant både för sökande och handläggare, samt innebär ökad kostnadseffektivitet då inga nya system måste utvecklas.

Angående fördelning av ansvar

Det är rimligt att länsstyrelsen får huvudansvar för handläggning och utbetalning av ersättningen som föreslås. Kunskapen om markerna och deras beskaffenhet finns regionalt och därför blir denna hantering mest kostnadseffektiv. Det finns också möjlighet till samordning med exempelvis handläggningen av miljöersättningar inom CAP.

Det är också rimligt att respektive länsstyrelse får prioritera medel till de ansökningar som bäst bedöms bidra till att uppfylla nationella och regionala mål

Länsstyrelsen håller inte med om att ansvaret för att inrätta den tekniska lösningen för hanteringen av ersättningar ska ligga på länsstyrelsen. Den rimliga lösningen är att hitta en överenskommelse med Jordbruksverket för att även i fortsättningen kunna använda redan befintliga system för ansökan och handläggning av stöden.

Övriga synpunkter

Att skötsel av myrslätterängar i dagsläget saknar budget kommer också att påverka förvaltningen av skyddade områden. I dagsläget ingår cirka 200 hektar myrslätterängar i naturreservat eller Natura2000-områden. I dagsläget sköts de via miljöersättningar genom CAP, sökande är privatpersoner eller föreningar. Om ersättning via det föreslagna programmet inte finns innebär det att dessa marker fortsättningsvis måste skötas med hjälp av 1:3-anslaget och därmed ökar konkurrensen om dessa medel vars omfattning redan aviserats ska minska.

Länsstyrelsen i Norrbotten instämmer även i det länsstyrelsegemensamma yttrandet.

Beslut i ärendet har fattats av Landshövding Lotta Finstorp, efter föredragning av Sara Borgström.

Deltagit i ärendet har även Mats Persson, Naturförvaltningsenheten, Anita Heikkilä Sjöberg och Ove Karlsson, Landsbygdsenheten.